

ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Ἐκ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἐπιταφίου

ΨΑΛΛΕΙ ΧΟΡΟΣ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	8
ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ	10
ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ.....	14
ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΥΜΝΩΝ	20
ΤΥΠΙΚΟΝ - ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ	44
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ	54
ΜΟΥΣΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΥΜΝΩΝ	55
ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΚ	126

ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ

1	«Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ...», «Ὅτε κατηλθες...», «Ταῖς μυροφόροις γυναιξί...». <i>Ἀπολυτίκια. ᾠχος β'.</i>	2.47
2	Ἡ α' στάση τῶν Ἐγκωμίων. <i>ᾠχος πλάγιος τοῦ α'.</i>	7.03
3	Ἡ β' στάση τῶν Ἐγκωμίων. <i>ᾠχος πλάγιος τοῦ α'.</i>	7.12
4	Ἡ γ' στάση τῶν Ἐγκωμίων. <i>ᾠχος γ'.</i>	7.30
5	«Σινδόνι καθαρᾷ...», «Ἐξέστησαν χοροί...». <i>Καθίσματα. ᾠχος α', χρωματικός.</i>	1.48

6	Ἐ ἀΰδῃ τοῦ Κανόνος μετὰ τῆς Καταβασίας. <i>Ἦχος πλάγιος τοῦ β΄.</i>	3.25
7	Ἐ γ΄ ᾠδῃ τοῦ Κανόνος μετὰ τῆς Καταβασίας.	3.37
8	«Τὸν τάφον σου Σωτήρ...» <i>Κάθισμα. Ἦχος ἀ΄, δίφωνος.</i>	2.17
9	Ἐ δ΄ ᾠδῃ τοῦ Κανόνος μετὰ τῆς Καταβασίας.	2.43
10	Ἐ ε΄ ᾠδῃ τοῦ Κανόνος μετὰ τῆς Καταβασίας.	4.06
11	Ἐ στ΄ ᾠδῃ τοῦ Κανόνος μετὰ τῆς Καταβασίας.	5.04
12	Τὸ Κοντάκιο, ὁ Οἶκος καὶ τὸ Συναξάριο.	2.26
13	Ἐ ζ΄ ᾠδῃ τοῦ Κανόνος μετὰ τῆς Καταβασίας.	3.58
14	Ἐ η΄ ᾠδῃ τοῦ Κανόνος μετὰ τῆς Καταβασίας.	4.44
15	Ἐ θ΄ ᾠδῃ τοῦ Κανόνος μετὰ τῆς Καταβασίας.	4.25
16	«Τὸν ἥλιον κρύψαντα...» <i>Μέλος Μ. Βασιλείου. Ἦχος πλάγιος τοῦ ἀ΄.</i>	11.51

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Οἱ ἔμπνευσμένοι ὕμνοι μετὰ σπανίας δεξιοτεχνίας καὶ ἀφθάστου ποιητικῆς ὠραιότητος περιγράφουν τὰ γεγονότα καὶ τὰς κεντρικωτέρας στιγμὰς τῆς ἐν τῷ Πάθει ἀρρήτου οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Καὶ ἔρχεται ἡ ἡμέρα τῆς προσδοκίας, ἡ ἡμέρα τῆς ἀναπαύσεως· τὸ Σάββατον. «ὦ τῶν θαυμάτων τῶν καινῶν! ὦ ἀγαθότητος! ὦ ἀφράστου ἀνοχῆς! Ἐκὼν γὰρ ὑπὸ γῆν σφραγίζεται, ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν, καὶ πλάνος Θεὸς συκοφαντεῖται». Θαύματα ὄντως καινὰ καὶ μυστήρια ἀπερινόητα. Ἄνοχὴ ἀφραστος καὶ μέγεθος ἀγαθότητος ἀσύλληπτον. Ὁ ἐν οὐρανοῖς ἔχων τὴν ἔνδοξον κατοίκησιν αὐτοῦ, ὁ ἐπὶ θρόνου Χερουδίμ ἐποχούμενος καὶ ἀνυμνούμενος ὑπὸ μυριάδων ἀγγελικῶν ταγμάτων ἐκουσίως σφραγίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ὡς πλάνος Θεὸς συκοφαντεῖται.

Ὁ Κύριος εὐρίσκεται εἰς τὸν τάφον. Σιγὴ δέους πρὸ τοῦ κοιμωμένου Κυρίου. «Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία καὶ στήτω μετὰ φόβου καὶ τρόμου καὶ μηδὲν γήϊνον ἐν ἑαυτῇ λογιζέσθω».

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος θὰ εἰπῇ «ἐδεήθημεν Θεοῦ σαρκουμένου καὶ νεκρουμένου, ἵνα ζήσωμεν». Ἡ ἁμαρτία τοῦ

προπάτορος Ἀδάμ ἐπέφερεν ὡς συνέπειαν τὴν φθορὰν καὶ τὸν θάνατον εἰς ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν· τοῦναντίον ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ νέου Ἀδάμ, ἔγινε πηγὴ τῆς αἰωνίου ζωῆς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· εἰς τοὺς σωζωμένους ἐν μεθέξει τοῦ ἀκτίστου θεοποιοῦ Φωτός, εἰς τοὺς κολαζομένους ἐν μεθέξει τοῦ ἀκτίστου κολαστικοῦ Πυρός.

Εἰς τὸ διπλοῦν σκηνικόν, τοῦ ὑπνοῦντος ἐν τῷ τάφῳ Κυρίου καὶ συντριβοντος τὰ δεσμὰ τοῦ Ἄδου μὲ τὴν κάθοδόν Του εἰς αὐτόν, μᾶς μεταφέρουν τὰ τροπάρια τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

Οἱ ποιηταὶ τῶν ὕμνων, ζῶντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τὸ ἄφατον μυστήριον τῆς ἀπορρήτου κενώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, κατορθώνουν νὰ διατυπώσουν ἐν αὐτοῖς μετὰ σπανίας θεολογικῆς δυνάμεως τὸ δόγμα καὶ τὴν πνευματικότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τοιαύτη ὑψηλὴ ὕμνογραφία ἐμελοποιήθη ἐντέχνως ὑπὸ κλασσικῶν μελοποιῶν, ὥστε νὰ δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς σήμερον ὑποβοηθούμενοι ὑπὸ τῆς ψαλτικῆς τέχνης νὰ βιώσωμεν καὶ νὰ θαυμάσωμεν τὸ ξένον τοῦτο μυστήριον τῆς παναγεστάτου ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ Λόγου· νὰ ποιήσωμεν τοῦτον τὸν Ξένον, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἐπὶ γῆς. «Δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ὃν ὁμόφυλοι μισοῦντες, θανατοῦσιν ὡς ξένον. Δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ὃν ξενίζομαι βλέπειν, τοῦ θανάτου τὸν ξένον. Δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ὅστις οἶδε ξενίζειν τοὺς πτωχοὺς τε καὶ ξένους».

Συνέχεια τῆς συνεργασίας μας μετὰ τῶν Πανεπιστημιακῶν Ἐκδόσεων Κρήτης τοῦ Ἰδρύματος Τεχνολογίας καὶ Ἐρευνας διὰ τὴν

ἐκδοτικὴν σειρὰν ψηφιακῶν δίσκων (CD) ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάς» ἀποτελεῖ καὶ ὁ παρὼν δίσκος, εἰς τὸν ὁποῖον ψάλλει ὁ χορὸς τῶν Βατοπαιδινῶν Πατέρων.

*Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμίας
Μεγίστης Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου
Ἀρχιμανδρίτης Ἐφραίμ*

ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΥΜΝΩΝ

Τῷ ΑΓΙῷ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛῷ ΣΑΒΒΑΤῷ

1

Εἰς τὸν ᾠθρον.
ᾠδὴ Ἀπολυτίκια. ᾠδὴ β΄.

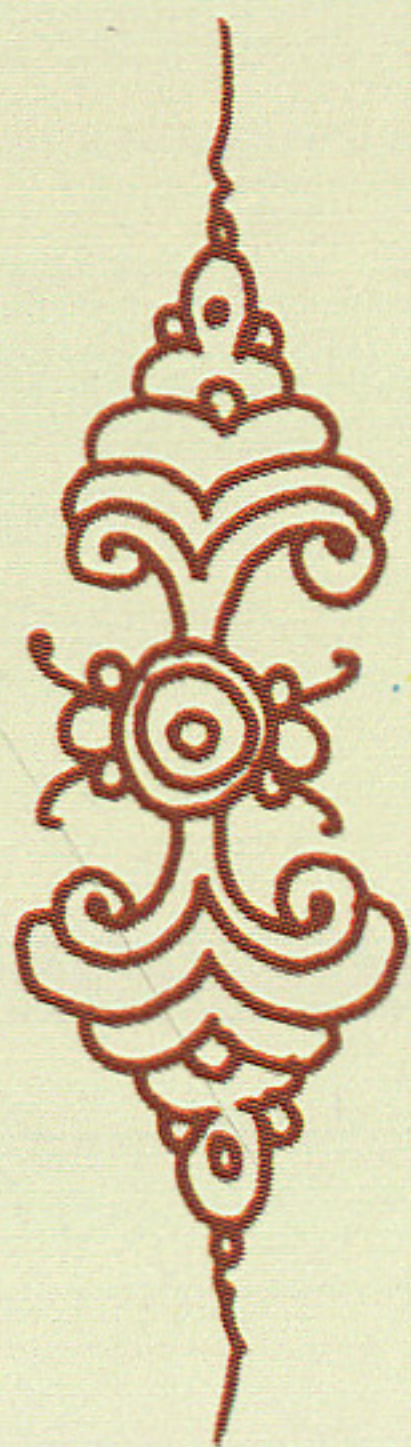
Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ, ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν,
τὸ ἄχραντόν σου Σῶμα, σινδόνι καθαρᾷ εἰλήσας καὶ ἀρώμασιν,
ἐν μνήματι καινῷ, κηδεύσας ἀπέθετο.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Ὅτε κατήλθες πρὸς τὸν θάνατον, ἢ ζωὴ ἢ ἀθάνατος, τότε τὸν Ἄδην
ἐνέκρωσας, τῇ ἀστραπῇ τῆς Θεότητος· ὅτε δὲ καὶ τοὺς τεθνεῶτας
ἐκ τῶν καταχθονίων ἀνέστησας, πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν ἐπουρανίων
ἐκραύγαζον· Ζωοδότα Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

Καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ταῖς μυροφόροις Γυναιξί, παρὰ τὸ μνήμα ἐπιστάς,
ὁ Ἄγγελος ἐβόα· τὰ μύρα τοῖς θνητοῖς ὑπάρχει ἀρμόδια,
Χριστὸς δὲ διαφθορᾶς, ἐδείχθη ἀλλότριος.

«Τὴν
ἄβυσσον
ὁ κλείσας
νεκρὸς
ὁρᾶται
καὶ σμύρνη
καὶ σινδόνι
ἐνειλημμένος,
ἐν μνημείῳ
κατατίθεται»

Μετὰ τὰ Ἀπολυτίκια, ἐξερχομένων τῶν ἱερέων καὶ ἱσταμένων
πρὸ τοῦ Ἐπιταφίου, ψάλλονται τὰ Ἐγκώμια εἰς τρεῖς στάσεις.

2

ΤΑ ΕΓΚΩΜΙΑ
ΣΤΑΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Ἦχος πλ. α΄.

Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ, κατετέθη Χριστέ, καὶ ἀγγέλων στρατιαὶ
ἐξεπλήττοντο, συγκατάβασιν δοξάζουσαι τὴν σὴν.

*Στίχ.: Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ Κυρίου.*

Ἡ ζωὴ πῶς θνήσκεις; πῶς καὶ τάφῳ οἰκεῖς; τοῦ θανάτου
τὸ βασίλειον λύεις δέ, καὶ τοῦ Ἄδου τοὺς νεκροὺς ἐξανιστᾷς.

*Στίχ.: Μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ,
ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν.*

Μεγαλύνομέν σε, Ἰησοῦ βασιλεῦ, καὶ τιμῶμεν τὴν ταφὴν
καὶ τὰ πάθη σου, δι' ὧν ἔσωσας ἡμᾶς ἐκ τῆς φθορᾶς.

*Στίχ.: Οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν.*

Ἄδης ὁ Δεσπότης πάντων, καθορᾶται νεκρός, καὶ ἐν μνήματι καινῷ
κατατίθεται, ὃ κενώσας τὰ μνημεῖα τῶν νεκρῶν.

Στίχ.: Σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς σου, τοῦ φυλάξασθαι σφόδρα.

Ἄδης ὁ ὠραῖος κάλλει, παρὰ πάντας βροτοὺς, ὡς ἀνείδεος νεκρὸς
καταφαίνεται, ὃ τὴν φύσιν ὠραῖσας τοῦ παντός.

Στίχ.: Ὁφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου,
τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά σου.

Ἰησοῦ, γλυκύ μοι, καὶ σωτήριο φῶς, τάφῳ πῶς ἐν σκοτεινῷ
κατακέκρυψαι; ὡ ἀφάτου καὶ ἀρρήτου ἀνοχῆς!

Στίχ.: Τότε οὐ μὴ αἰσχυνηθῶ, ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου.
Δακρυρρόοους θρήνους, ἐπὶ σὲ ἢ ἀγνή μητρικῶς, ὡ Ἰησοῦ,
ἐπιρραίνουσα, ἀνεβόα· Πῶς κηδεύσω σε, Υἱέ;

Στίχ.: Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν εὐθύτητι καρδίας,
ἐν τῷ μεμαυθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.

Ἐπὶ γῆν ἐκρύβης, ὡσπερ ἥλιος νῦν, καὶ νυκτὶ τῇ τοῦ θανάτου
κεκάλυψαι· ἀλλ' ἀνάτειλον φαιδρότερον, Σωτήρ.

Στίχ.: Τὰ δικαιώματά σου φυλάξω· μὴ με ἐγκαταλίπης ἕως σφόδρα.
Τὴν πλευρὰν ἐνύγης, ὁ πλευρὰν εἰληφώς, τοῦ Ἀδάμ,
ἐξ ἧς τὴν Εὐὰν διέπλασας, καὶ ἐξέβλυσας κρουνούς καθαρτικούς.

Στίχ.: Ἐν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;
ἐν τῷ φυλάσσεσθαι τοὺς λόγους σου.

Προσκυνῶ τὸ πάθος, ἀνυμνῶ τὴν ταφήν, μεγαλύνω σου τὸ κράτος,
φιλάνθρωπε, δι' ὧν λέλυμαι παθῶν φθοροποιῶν.

Στίχ.: Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε· μὴ ἀπόσῃ με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
Οἶμοι, φῶς τοῦ κόσμου! οἶμοι, φῶς τὸ ἐμόν,

Ἰησοῦ μου ποθεινότατε, ἔκραζεν, ἡ Παρθένος θρηνηδοῦσα γοερῶς.

Στίχ.: Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγια σου, ὅπως ἂν μὴ ἀμάρτω σοι.
ὦ Θεὲ καὶ Λόγε, ὡ χαρὰ ἢ ἐμή, πῶς ἐνέγκω σου ταφήν
τὴν τριήμερον; νῦν σπαράττομαι τὰ σπλάγχνα μητρικῶς.

Στίχ.: Ἐν τοῖς χεῖλεσί μου ἐξήγγειλα πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου.

ἄγγελοῦ

οὐκ ἔστιν ἔτι ἐκεῖ

ἡ μήτηρ

Μετὰ τὸ "θεὸς Κύριος" ψάλλονται τὰ παρόντα
 Ἀπολυτίκια εἰς Ἦχον αἰ̣ Δι-θ̣

ΔΙ
 ε ε ε ευσχη η μων λ ω σηφ α πο
 τς ξυ λς κα θε λων το α χραντον Σς σω ω ω ω
 ω ω μα σιν δο νι κα θα ρα ει λη σας και
 α ρω ω μα σιν εν μνηματι και νω κη δευ
 σας α πε ε θε το

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι.

ΔΙ
 ΤΕ ΚΑ ΤΗ ΗΛ ΘΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΑ ΝΑ ΤΟΝ Η ΖΩ Η Η
 Α ΘΑ Α ΝΑ ΤΟΣ ΤΟ ΤΕ ΤΟΝ Δ ΔΗΝ Ε ΝΕ ΕΧΡΩ
 ΣΑΣ ΤΗ Α ΣΤΡΑ ΠΗ ΤΗΣ ΘΕ Ο ΤΗ ΤΟΣ Ο ΤΕ ΔΕ
 ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕ ΘΝΕ Ω ΤΑΣ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑ ΤΑ ΧΘΟ ΝΙ ΩΝ
 Α ΝΕ Ε ΣΤΗΣΑΣ ΠΑ ΣΑΙ ΑΙ ΔΥ ΝΑ ΜΕΙΣ ΤΩΝ Ε ΠΣ
 ΡΑ ΝΙ ΩΝ Ε ΚΡΑΥΓΑ ΖΟΝ ΖΩ Ο ΔΟ ΤΑ ΧΡΙ ΣΤΕ
 Ο ΘΕ ΟΣ Η ΜΩΝ ΔΟ Ο Ο ΞΑ ΣΟΙ

Καὶ νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΔΙ
 ΑΙΣ ΜΥ ΡΟ ΦΟ Ο ΡΟΙΣ ΓΥ ΝΑΙ ΞΙ ΠΑ ΡΑ ΤΟ

⁶ | μνημα ε πιστας ο αγ γε λος ε βο ο ο ο ο
⁵ | ο α τα μν ρα τοις θνη τοις υ παρ χει αρ μο ο
⁷ | δι α χρι στος δε δι α φθο ρας ε δει χθη αη
⁶ | λο ο τρι ο ο ος

